

Royndartíðir

SAMFELAGIÐ alt er í broyting. Mangt til tað verra, hyggja vit fram í tíðina sum stýtt — hugsa vit bert um tann tørv, vit hava vant okkum við her og nú. Men kanska eisini til tað betra, duga vit at lita eitt sindur longur fram í tíðina — duga vit til fulnar at góðtaka verandi truplu tíð sum neyðuga broytingartíð og harvið kanska heldur taka við beinanvegin nakrar fleiri broytingar enn færr.

HVUSSU gott tað er, at útskeining nú er loyvd ymsastaðni, vil bert tíðin vísa, men hetta er broyting við lít. Somuleiðis við arbeiðsávising og stuðlinum til tey arbeiðsleysu, sum øll fegnast um, hóast hesin, vegna vaksandi vinnuløysi, gerst dýrari enn vænta. Somuleiðis uppboðssølan, sum longu hefur virkað fyrri »sannari« fiskaprisum, og vaksandi nøgd, hóast enn ov lítil, av útlenskum fiski til virkingar í Føroyum.

TVINGSILSSØLURNAR, bæði av vinnuvirkum og sethúsum, hava verið dagligur kostur í rúma tíð og arbeiðsloysið vaksandi. Hesar broytingarnar merkja vit, saman við minkandi peningaumfari, almennum sum privatnum, sjálvsagt mest.

FOLKIÐ livir ikki av einum ovurgóðum gjaldsjavna, rokkin við nærum stóðgi í almennum sum privatnum iløgum, men hevði to neyvan fingið tað rúmligari aftur í bæði, lótu vit bara standa til.

JÚ, sanniliga eru vit í kreppu, bæði viðvíkjandi lívsgrundarlagnum, fiskinum, og teimum tænastum, vit sum land vildu veitt fólkinum eins og skyldum úteftir.

VIT hava verið tað fyrr, men var nakrantíð brotið upp úr nýggjum í Føroyum, so var tað seinast í fimtiárunum, tá flokkur okkara kom til og fekk gongd á endurnýggjanina av veiðuflotanum, legði lunnar undir meira framkomnu fiskatilvirkingina og setti sær sum mál at gera Føroyar størri bæði so og so, eitt nú við havna- og vegaútbyggingum, so lívs-, arbeiðs-, skúla- — ja, tilverutreytir føroyinga skuldu verða frægast møguligir í landinum øllum.

AT vit eru í figgarligari kreppu er, samanborið við fimtiárin, kanska bert hálvur sannleikin, tí var nakrantíð í Føroyum í nýggjari tíð orsök til uppgávulýndi og máttloysi, so var tað júst tá. Ikki tí, figgarjavni landsins var toluligur, men burtursæð frá tí, sum gongd fekt á við marshallhjálpin, vóru nærum eingi arbeiðsfremjandi stig tikin. Hvør minnst ikki standin og gravgangin eftir kanska bert tí eina lossingarkjansinum um vikuna og tann syndarliga stóra hópin av monnum, upphaldarum sum ungum, sum eftir at hava biðað eftir góðkenning formansins, máttu fara sum av torvheiðum til hús til tómar grýtur og kaldan komfyr.

MÁTTLOYSIÐ og neyðin vóru stór, tó kanska ikki vónloysið so stórt sum mangastaðni í Føroyum í dag. Nei, vit eru sum fólk í dag minni framsøkin, vónlitil og hava kanska eisini eina ov sjálvsagða fatan av, hvør samfelagsrættur okkara er og mangan eitt sindur ógreiðari fatan av skyldum okkara.

IDAN, vit kenna okkara skyldur, vilja vit siga. Vit gjalda skatt, sjúkrakassa, limagjöld, tryggingar o.a. rættstundis. Hetta er alt samalt óført — so leingi vit hava arbeiði, tryggja inntøku, men so skjótt talan er um at vísa veruligan samhuga í verki við teimum, sum knappliga standa á berum kenna mong okkara ikki longur okkara skyldu — fyrri ikki um at tala tey mongu, sum hóast vaksandi arbeiðsloysi framvegis liggja omaná fleiri stórvum samstundis.

TAÐ er tí ikki undrunarvert, at vit føroyingar vóru millum teir seinastu í framkomna heiminum til at fáa politiskan meiriluta fyrri einum tiltaki sum arbeiðsloysistryggingini.

TESS betur vit hava fingið tað, jú meira vit hava krámað inn undir okkum — tess ónøgðari eru vit vorðin við alt og øll, og tess minni leggja vit í solidaritetin, sum frá araldstíð meira og minni hefur hildið okkum uppi — og sum var holla stöðið, bygt var á við endurreisnini frá 58 og mong ár upp eftir.

TÁ var sanniliga gott at liva, trongligt mangastaðni, men nøgdsemi og skilagóður framburður fyrri landið og fólkíð alt.

HAVA vit — ella missa vit av álvara trúnnu í fólkinum á, at hetta hóast nógvu verandi trupulleikarnar aftur skal bera til, eru Føroyar foknar, sum tað glæsiliga fólkahæim, vit øll innast inni langta eftir.

VIT hava ikki mist trúnnu, men skul vit aftur nærkast málinum er hetta ikki bert treytað av, at politikarar kanska ikki eru tey bagbeist, vit mangan hava hug at halda, men í størsta mun av, hvørja fatan vit sjálvi hava av orku og framtíðarmøguleikum landsins — av hvussu fús vit eru — politisk ábyrgdarfólk, vinnurekandi og onnur — at góðtaka neyðuga býti av byrðunum og veruliga virka fyrri sonnum felags gagni.

MANGAN sveimandi og háfloygt ugga og erpa vit okkum av »serføroysku mentanini«.

HVØR, ið henda so er, so er tað helst við slíkari, at hon sum aðrar bert kann prógva sítt sanna virði, um veruliga á stendur.

TAÐ ger tað nú. Latið okkum sum ábyrgdarfólk hjálpa henni at standa royndina.

Gávan bara eitt uppskot

Fólk eru sera viðkvømt í orðaskiftinum um ætlaðu sparingarnar í heilsuverkinum.

Í gjár avsannaðu álitisfólkini á Klaksvíkar Sjúkrahúsi orðini hjá Vilhelmi Johannesen, formanni í stýrinum, at vóru komin við uppskotinum, at starvsfólkini lótu sjúkrahúsinum ein part av síni løn sum gávu. Álitisfólkini vildu ikki hava sitandi á sær, at tey vóru komin við hesum uppskoti.

Og Vilhelm Johannesen heldur fast við, at uppskotið kom frá starvsfólkunum.

Sosíalúrín veit frá góðum keldum, hvussu spurningurin um at starvsfólkini skuldu lata sjúkrahúsinum

gávuna kom fram:

Á fundinum nevndi Vilhelm Johannesen, hvussu stýrið hevði hugsað sær til, at sjúkrahúsið kann spara fyrri at fáa játtanina at halda. Ein møguleiki var, at øll frígingu eina viku við ongari løn tað, sum eftir er av árinum, og tað svarar til 2% av lønini.

Øll vóru greið yvir, at tilíkar avtalur kunnu koma upp á tvörs av sáttmálunum hjá fakkfeløgnum, og so var tað ein, sum nevndi møguleikan, at fólkinu lótu henda partin av lønini sum gávu. Hetta var eitt starvsfólk og ikki nakað álitisfólk.

Støða varð ikki tikin til

henda møguleikan, tí eingin visti, hvussu so hevði verið í skatti.

- Tað má vera rættvísari, at øll á sjúkrahúsinum lata ein part av síni løn enn at siga fleiri upp, heldur Vilhelm Johannesen, formaður í stýrinum fyrri Klaksvíkar Sjúkrahús. Hann heldur fast við, at møguleikin at starvsfólk geva ein part av síni løn varð nevndur fyrst av starvsfólki

Annars heldur Vilhelm Johannesen tað vera nógv betri, at starvsfólkini øll lata ein part av síni løn fyrri at sleppa undan uppsøgnum, tí harvið verða øll við til at vera byrðamar. Tað hevði

verið rættvísari, heldur hann.

Stýrið hefur roknað seg ram til, at um øll lata eina viku, og at sjúkrahúsið harafturat selur læknaabúin Medicus, fáast 2,64 mió.

krónur inn. Sjúkrahúsið skal spara 2,7 mió. krónur.

Starvsfólkabólkamir á Klaksvíkar Sjúkrahúsi skulu í dag svara, hvat tey siga til spariuppskotini og teir møguleikar, ið nevndir eru.

randi

